

Удуртукчуга сөө
КОЛ СОРУЛГА БИЛДИНГИР

Тышанын ууус ажал-агы...
1992 чыда ажал-агыларын...
Малчынын ажал-агыларын...

Кандыг чурттап чор сен, малчык?
ДУЗАЛАЖЫРЫН ААЗААН

Тыш Республиканын кедээ...
Кыштын кыжыры...
Малчынын ажал-агыларын...

ЫРАККЫ САГЛЫ - БАЖЫНДА

Саглы девискаарында бо чыл...
Менче өөрүшкүлүг көрүш-биле...
Саглы-бажы бригадасында...

МОҢГҮН-ТАЙГАНЫҢ АРАТ АЖЫЛ-АГЫЛАРЫ

Бидиг-даа болза 1992 чылды...
Ажыл-агыларын арат ажал-агыларын...

РЕФЕРЕНДУМ ДУГАЙЫНДА БОДАЛДАР

Тыш Республиканын Дээди...
Сессиянын ажал-агыларын...

СЕМИНАР ЭРТКЕН

Тыш Республиканын Ундурт...
РСФСР-нин «Ундурт албанын дугайында»...

БУЯНЫН БАШКЫЛАР

Бистин сууруушта школада...
Чалзылар, чаптал-оол АРАКЧАЛААР...

БЕРГЕЛЕР, МООНДАКТАР

Республиканың Арат, тараа...
Бис. Тергийн сортуг тараа...

ДУГАЙЫНДА БОДАЛДАР

Тыш Республиканын Дээди...
Сессиянын ажал-агыларын...

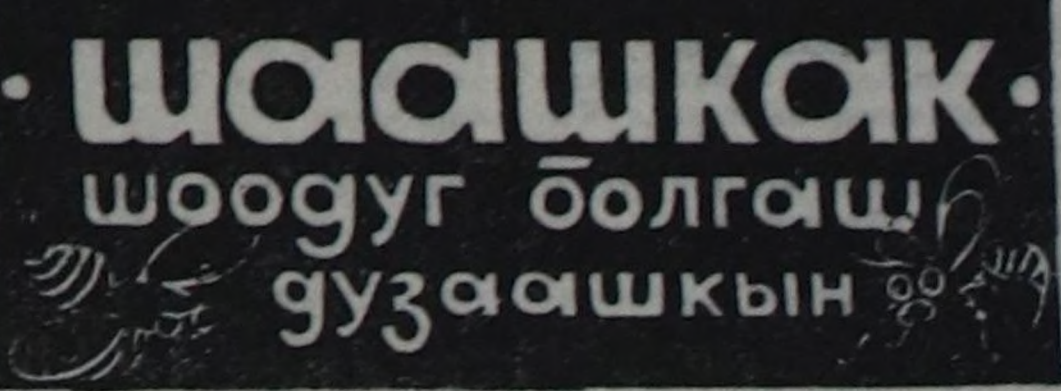
ТУРГУЛДАН

Механизатор оолдар бому...
Тыш Республиканын Дээди...

BERGELER, MOONDAKTAR TURGULDAN
Республиканың Арат, тараа...
Бис. Тергийн сортуг тараа...
Механизатор оолдар бому...

СТУДЕНТИЛЕР-БИЛЕ УЖУРАЖЫЛГА

КАТТЫРЫНЧЫГ ХАРЫЛАР

Чоокта чаа хай-халапка таваарышкан, чок болган республикаларын шыраак шыр-шарыкчыларын бирээни Шугур-оол Давыт-оолуну Монгуш-биле чагырып...

ОЙНАЙ-СЫЛДАЙ, ОЙЗУ-КЫЙЗЫ

Кудумчуга ийи экижиш ужурамы берген. Оларынч бирээни тургаш. Мен-даа «экологотту» ашак тып алып бодап тур мен, эжим — дээш.

ЧАРАШ-ДАА БОЛЗА, СИИЛЕН

Анай кара чарында эдержи өскөн, чарыбас ийи экижиш кезээ-монгеде салым-чолуп кадар, боттарына эл таарышкан, сеткилинге чок кадарлар шилпн аларын дуржу бергенер.

БЕЛИНЧИ

Ак-Тургунун Кара-Суг, Кожя аттарынын эл хүндүлүг кижилеринин бирээни чоран кырган-авамыс дугайын сактып чугалааксадым.

Март 27-инч хүнүндө Улусту чогадымга бажыында Каз-Хем районун удуруткучулары Кызыл хоорайнын дээди болгаш ортумак өөредилге черлеринде өөренип турар ол район чурттуг студентилер-биле ужурашкан.

ТУРИСЧИ КОКПАЛАР-БИЛЕ

Кыштын чыккылама соок айлары эртин, чацын чыгыз хүннери чайынал, дамылаан сулар дамырактар бооп агып эгелдеп.

БУРУЗУН ЧАЖЫРГАН

1993 чылдын март 13-те «Шын» солунга Тыва Республиканын эртемнин аадары аймактыкчызы Монгуш Мадон-оолдун «Төгүтүн кычаар көргүзүп болбас деп чүүлүз Свирдловск киностудиянын «Зов» чогадымын каттамчыкынын республиканын Улус өөредилге яамызын чагы-биле кылган 4 кезектиг, өнүг, документалдыг өөредилге киножурналдын дугайында чууа чоруу турар.

КЫРГАННАРГА ТААРЫМЧАЛЫГ

Бежен хире кырганынын аразында таанымын, таанызында 44 кижилер бар болду. Колдууна-ла малчынап чоран хоочуннар. Ажы-төлү чок-даа кижилер бар-ла.

1668 пенсионер, 289 едипмес, хей ажи-төдүг өг-бүлелер, 194 долу эвес өг-бүлелер, 205 бот-илер, 168 саатгыт зар-рөжесинер, уруттар зар-тарымла 960 уш чаштар багып чадыр деместеге. Амгы үедө сүзүңүзүр чөмөр чогулдан урутар аары көвүдөп турар.

ЧОНУН ӨӨРТҮП ЧОУРУЛАР

Тыва Республиканын аадары туудуужулары Монгуш-оол Дилгичке биле Самбы-оол Минчимаа 30 чыл иштинде ту-дуга ажылдап, буянын үлөни бүдүрүп, чонун өөртүп чоруулар. Бу эртен үениң чуртугуна чаптангы чаштарга урутар садиктери, школалар, чуртталга бажынары адылар, оларнын тутууна туудуулар чок. Мурунчык туудуужулар Төли сууруң түгөндөн эгелдешкен чуртталга бажынарындан аныла, мал кажаларын тутуулаан.

ТУРААРА

Республиканың анык тур-ристер төвүнүн кылып чору-дугу туур аажы уш чок ул-ламышыныларгыг турым, чериңгү үш-тин тывары, чер-чүгү өөренип, шимчээр.

МУОН-БИЛЕ

Моон-биле черелештир М. Х. Маннай-оолдун хүн-дүүнү бурнуң-биле хүлөзөп ап шимдөөлөшкү илередин, харын-даа хүндүлүг өртемел-сини болун бо киножурналга калдыр-даа киржиле чок кылдыр көргүзүп турарын пат кайгалдым.

ДАРАЗЫНДА

Даразында А. И. Брызгалова бисти Красноярск хоорайга ужуражып, киножурналдын монтажы көбүчүчө чаалап, Мен ол хоорайга чедип, киножурналдын монтажында мээни кылаан кеземге амаарышкан.

МУОН-БИЛЕ

Моон-биле черелештир М. Х. Маннай-оолдун хүн-дүүнү бурнуң-биле хүлөзөп ап шимдөөлөшкү илередин, харын-даа хүндүлүг өртемел-сини болун бо киножурналга калдыр-даа киржиле чок кылдыр көргүзүп турарын пат кайгалдым.

Тыва композиторларның VIII пленуму

АНЫЯКТАР АРАЗЫНГА

ПРОФЕССИОНАЛ ДЕҢНЕЛДИ БЕДИДЕР

Волейболга республиканың бирги чери дээш аныяктарың шилчидеи...

Тыва Республиканың Композиторлар эвилелинин VIII пленуму Кызылдың уран чүүл үчүндүгүнө...

чогадыкчы конкурсузун чоруду, салым-чаяныларын чурттуз дээш өөредилге черлериче шилчидеи...

Күрүңе филармонияның директору С. Олсей-оол санаалыга композиторлар эвилели биле филармонияның аразында харылдажылганы...

«Тулган чемпион» ат дээш апрель айның 3-4 хүнүнде Чадана хоорайга тыва хурхуше догандыгы...

«Тулган чемпион» ат дээш апрель айның 3-4 хүнүнде Чадана хоорайга тыва хурхуше догандыгы...

ЧАРЛАЛАР БЮРОЗУ

ГИПНОЗКА ӨӨРЕНИП АЛЫР СЕН БЕ? «Өг-бүлө» ассоциацияга (Ленин кудумчузу, 62) апрель 4-те 16.00 шакта...

ӨӨРЕНИРИЧЕ ЧАЛАП ТУР Гипноз кылырны (ууду) Ассоциацияның адреси: Кызыл хоорай, Ленин кудумчу өөренирич куудуруни 1993 зу, бажын № 62. Ычарада чыдык апрель 4-те 16.00 шакта «Семья» («Өг-бүлө») чугаалары, дугуржур, Та-ассоциацияга хүлээп ап же-йылдыр алыр телефону 3-61-45.

«Тыва чөөн чүк» АКЦИОНЕР НИИТИЛЕЛ даразында бараанарны, машина-техника аймаан садып турар: 1. МТЗ-82, Т-40М, Т-16 маркалыг мырынай чаа тракторлар; 2. ГАЗ-3307 автомашиналар; 3. КамАЗ-55102 маркалыг, кожуглуг автомашиналар; 4. Атка кожар сизен кезер машина; 5. ДВП (шалга чадар бижыг шывылгар); 6. Эң бедик сорттук далган; 7. Эртэн дугурушканын өзүгар доктаадыр болгаш канчаар-даа санажыл болур. Чондан болгаш организациялардан даразында чүүлдерин садып алыр: 1. Бода мал кежи (өртээн дугуржур); 2. Кузун дүшкен сыын мыйызы — I сорттун — 1 кг мыйыс өртээ 2000 рубль, II сорттун — 1500, III сорттун — 1000 рубль. Тайылдыр алмыр-биле даразында телефоннарны ажыглаар: 2-55-37, 2-55-24, 2-12-48. «Тыва Чөөн чүк» акционер ниитилелдин адреси: Кызыл хоорай, Красноармейская кудумчузу, бажын № 170-79. Кызылдың мебель фабриказы рынок өртээнден чиник даразында чүүлдерини туду санажыла азы шилчидилге-биле сайгарып турар: 1. «Ярославия» деп мебель корпунузу бөлүү, өртээ 191430 рубль; 2. «Контата» деп чымчак мебель бөлүү, өртээ 121900 рубль; 3. Кухнянын «Трапеза» деп мебелини бөлүү, өртээ 134900 рубль; 4. 3 эжиткиг шкаф (немелде өрээли — антресоль чок), 44390 рубль; 5. 2 эжиткиг болгаш антресольдуг шкаф, 34255 рубль; 6. Диван-орун, 57613 рубль; 7. Адаанда ийи харжактыг стол, 166000 рубль; 8. Орун чанынга салыр тумба хааржак, 6351 рубль; 9. УАЗ-469 чиник автомобиль, өртээн дугуржур. ФАБРИКАНЫН АДРЕЗИ: Кызыл хоорай, Оюн Күрүди кудумчузу, бажын № 151, телефоннары 2-54-16, 2-54-77.

Эки кижилер дугайында

ХООЧУН 50 ХАРЛААН

Чуруп ханмас кайгамчык чараш агаар-бодустуг, ирда кырген көктүг-шыктыг Хендерей ирэмжи хем-биле, уран таланттыг, каттап-таймасы туксайлаң салым-чаяныны сымчылдырлыг, тогандыгы-биле боорунда аңгыда, эрес-кашпайга, ааан-гарыларга ат-алдары суражыган чери.

Чажымдан мал аразыга өскен мен. Ада-нем бүгү амдыларалында мал малдан изилданынар — каш чүзүн малдың өстүрүкүлери болурунда аңгыда, малчылар база чорудулар. Кижик ижер кара эмнер-биле койну, өшкүңү, инекти, чыгы малды эмнер-домнал алыр улус. Өтпектези аңы, хураганны авам өт-биле эмнер аар. Кош-хинниг бызанын, ишти хере берген бола малды, оорганы, хендирбери шүдүлөп оолганнаң чыгы малды, кыс малдын эмг ижар аарыларын ачам чамдыкта кезип эмнер кааптар чүве. Кескен черинде халымавазын дээш — тоорту хинни, балыг хууду-баны дээш — чүкүсүбайны, балыг дүрген хаалың дээш — бөрү оядуң малга жайртыптер. Чайгы үеде балыгы курт чашпазын дээш — кодан-хаагынын халымын балыгны догандыр чаап каар.

КАРА ЭМНЕР

тырткаш, багазашка оожум дүштүрүс. — Күжүр акым, уруумнул амы-танып ап өрл! — Хөжүгү угам! Уруумну, уруумну... — деп, анык угба чалынды. Ы-сызы-даа хөлчөк.

УЛУСЧУ МЕДИЦИНА

Дөрт хире харлыг турган боор мен. Бир катар ачам биле авам элээди оол «кавалып» алган ажааган-тежезген турарлар-даа болгай. Ол оол каш хонук чыткан соонда, удувазын да түрүп кылашты берген. Оон адын Седен элэрин соонда билди алган мен. Аалыкка ай хире болган боор. Шала күксүр чана берген. Оон адын Далаар оол Бай-Кара, Мара дээр оол Сөзүн дээр оолдары база ачынар эмнеддер. Хөжүкүлери ишти дүжүк болган оолдар дээр, оозун ыңчаар эмнер турган улус-тур.

НОГААН АПТЕКА: ЧАЗЫН

АРЫН, МОЮН КЕЖИН АЖААРЫ

Час дүшкен, Кижинин чанагаш чорур кержиге час болуу-нар салдарын көргүзе бээр. Ол ишкеш хай херэжени, харын-лаа анык кыстар чазын шагыздар, ниити байдалы суларгай болу бээр. Ындыг байдал калдыкка айымалыг өсө болуу боор ур уламчылаас. Ычпаа-лаа арын кержини өңү баксырап, кеш үдүрүрүн, хорал болур. Бистин керживисе, ол анаа-лаа каш шагындыра, тускай ажаалда негеттерин.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.

Мерген-Херек МОНГУШ, Чадана хоорай.